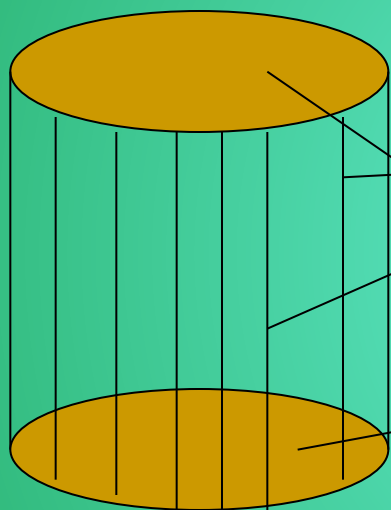

Цилиндър

Төзүчеләр

Нигезләр

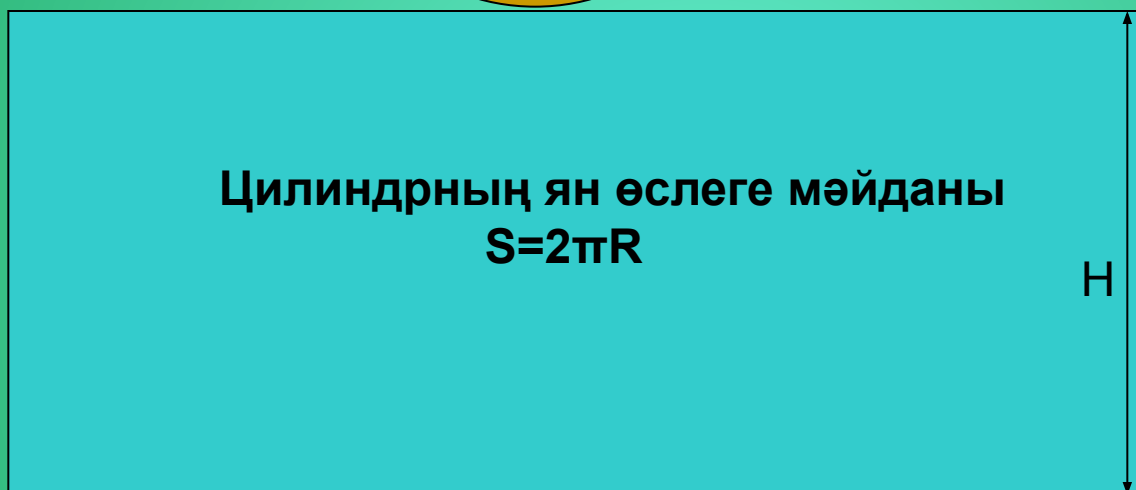
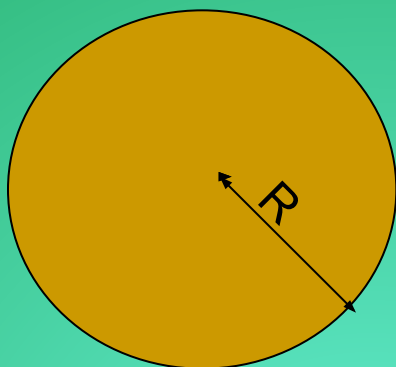
Әйләнү жисеме

Цилиндры кайларда очратырга була?

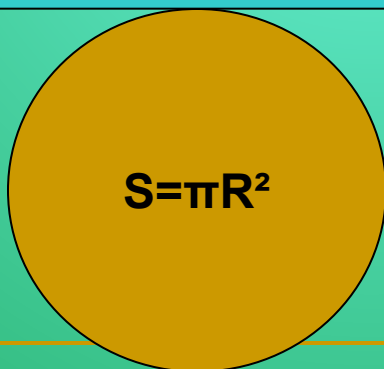

Цилиндр жәелмәсе

Турыпочмаклык һәм ике түгәрәктән тора

Цилиндрның ян өслеге мәйданы
 $S=2\pi R$

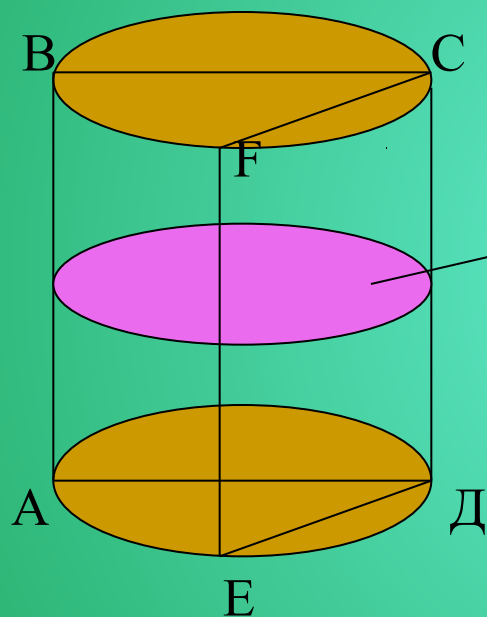

Цилиндрның тулы өслеге мәйданы

$$S=2\pi R(H+R)$$

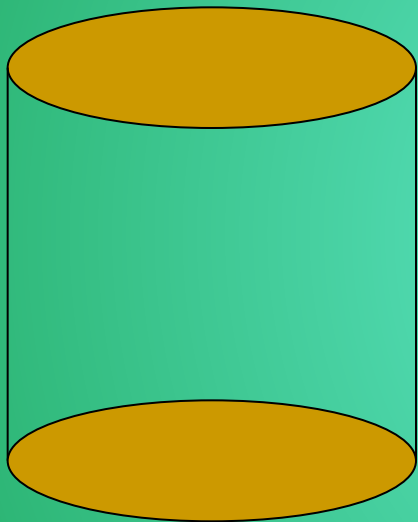
Цилиндр кесемнэре

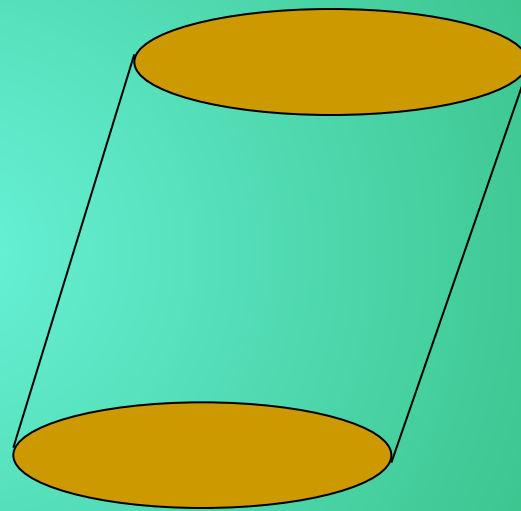
*Төзүчөгө перпендикуляр
кесем - түгэрэк;
ABCD- күчэр кесем,
EFC- күчэргә парал-
лель кесем- турыпоч-
маклыклар.*

Цилиндр төрлөрө

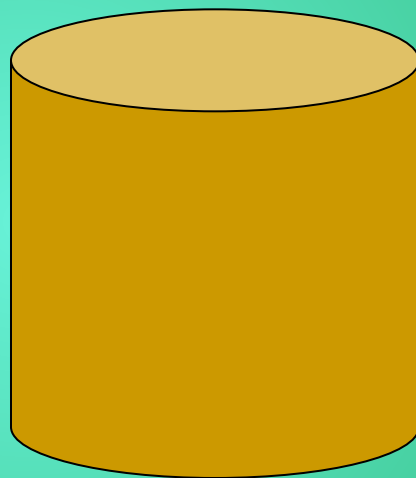
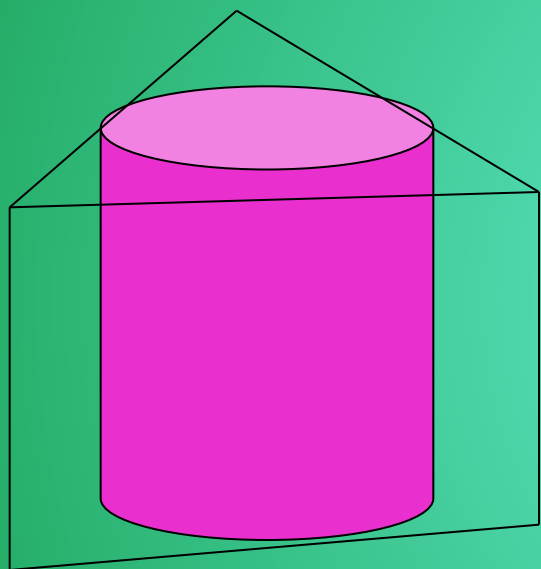

Туры түгэрэк цилиндр

Авыш цилиндр

Камалган һәм камаучы цилиндрлар

Цилиндронын күлэмэ

Цилиндронын күлэмэ

$$V = \pi R^2 H$$

Цилиндр өслеген табуға тормышчан мәсьәләләр:

1. Бер квадрат метрга 200 г буяу сарыф ителсә, нигез диаметры 1,5 м га, биекlege 3 м га тигез булган цилиндр формасындагы бакны буярга күпме буяу кирәк булыр?

2. Озынлығы 4 м, диаметры 20 см булган торбаны ясау өчен ничә квадрат метр табаклы калай кирәк? Жөйләргә ян өслек мәйданының 2,5 % ы китә.

КҮЛӘМ ТАБУГА МӘСЬӘЛӘЛӘР

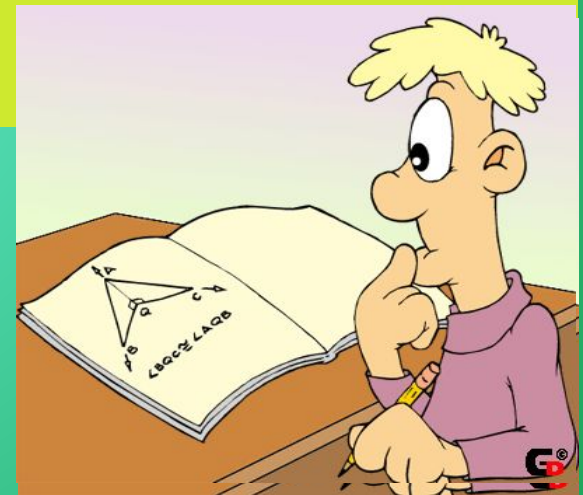
1. Нефтьнең тыгызлыгы $0,85 \text{ г/см}^3$ булса, диаметры 18 м, биекlege 7 м булган цилиндрик цистернага күпме микъдардагы (тонналарда) нефть сыя?

2. Стенасының калынлыгы 4 мм булган кургаш торбаның (кургашның тыгызлыгы $11,4 \text{ г/см}^3$) эчке диаметры 13 мм. Торбаның озынлыгы 25 м булса, аның массасын табарга.

Фикерләүгә мәсьәләләр

Турыпочмаклык башта бер ягы тирәсендә, аннан соң икенче ягы тирәсендә әйләнә. Барлыкка килгән цилиндрларның ян өслек мәйданнары тигезме?

а) әйе; б) юк.

Цилиндрның ян өслеге H ягына параллель туры белән ике тигез кисәккә бүленеп ике цилиндр ясалган. Баштагы цилиндрның күләме ике яңа цилиндрның күләмнәре суммасына тигезме?

а) әйе; б) юк.